

Motion till riksdagen 2013/14:Ub500

av **Kerstin Engle (S)**

De negativa effekterna av studieavgifter för utländska studenter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om studieavgifter för utländska studenter.

Motivering

Riksdagen beslutade i juni 2010 att införa studieavgifter för utländska studenter. Det innebär att högskoleutbildning är avgiftsfri för den som är svensk medborgare, medborgare inom EU/EES eller Schweiz. Medborgare från övriga länder, så kallade tredjelandsstudenter, ska däremot betala en avgift för sin högskoleutbildning från höstterminen 2011. Syftet med ändringen var bland annat att svenska högskolor skall konkurrera internationellt med kvalitet, inte med avgiftsfri utbildning. När höstterminen drog igång efter beslutet blev det betydligt färre utländska studenter vid våra universitet och högskolor. Avgifterna varierar men innebär oftast runt 100 000 kr per år.

2010 hade Kungliga Tekniska högskolan i Stockholm 1 200 utländska studenter som studerade utan att betala avgifter. Efter riksdagens beslut blev det omkring 240. Beslutet har inneburit att högskolornas miljöer har blivit mindre internationella. Det kan även innebära en begränsning av antalet kurser, vilket även drabbar svenska och europeiska studenter.

Antalet ansökningar bedöms ha minskat med runt 80 procent. Den beräknade nedgången har blivit större än förväntat enligt Högskoleverket. Nästan 100 000 färre studenter har sökt utbildning i Sverige. Andra länder som infört avgifter har samma erfarenhet.

Enligt Utbildningsdepartementet är det positivt att ha fått bort många sökanden som belastade det administrativa systemet och inte påbörjade några

Fel! Okänt namn på

studier. Jag delar inte denna uppfattning. Färre internationella studenter är inget positivt för Sverige.

Hösten 2010 sökte sig 8 235 studenter från länder utanför Europa på egen hand till Sverige för att för första gången studera på svenska universitet och högskolor. Hösten efter kom 1 651.

Reformen antogs trots kraftiga protester från universitet och högskolor.

Därmed tog också Sverige och svenska lärosäten klivet in som aktörer på en global utbildningsmarknad där konkurrensen hårdnar om en växande grupp mobila och förhoppningsvis betalande studenter. Utbildningsdepartementet minskade i samma svep sitt anslag till universitet och högskolor med 500 miljoner kronor. Och uppmanade lärosätena att satsa på marknadsföring för att rekrytera utomeuropeiska studenter. För att kunna locka särskilt duktiga betalande studenter att söka sig till Sverige inrättade staten två olika stipendieprogram på sammanlagt 60 miljoner kronor. Merparten av pengarna hämtades denna gång ur biståndsbudgeten. Men tillströmningen uteblev och lärosätena förlorade i ett slag 80 procent av de utomeuropeiska s.k. freemoverstudenterna.

Som exempel kan nämnas Högskolan Dalarna, ett av de lärosäten som förlorat flest sökande – förra hösten sökte 15 532 personer till internationella kurser och till hösten är det 640 stycken. Det är sorgligt att det blir färre utländska studenter på högskolan. Det innebär att våra studenter får mindre impulser från andra kulturer. Det har även betytt mycket för Dalarna och lett till internationella samarbeten för företag här, säger Andrew Casson, chef för utbildnings- och forskningskansliet på Högskolan Dalarna. De tvingas nu banta sitt utbud av internationella utbildningar.

Detta var bara ett exempel från Dalarna. Många andra företrädare för Sveriges lärosäten vittnar om den förlust det innebär när de utländska studenterna har försvunnit i så stor utsträckning.

För svenska studenter som inte reser utomlands är det en stor och viktig tillgång att kunna befinna sig i en internationellt präglad studentmiljö där olika livsperspektiv möts.

På en del universitet talar man helt frankt i termer av att nå köpstarka grupper och att vända sig mot länder där det finns en tillräckligt stor välbärgad medelklass, som Kina, Indien, Brasilien. Många använder agenter för att värva. Göteborgs universitet marknadsför sig i Indien i dag.

Att tillåta utländska studenter att komma hit och studera avgiftsfritt ligger helt i linje med den politik för global utveckling, PGU, som riksdagen enhälligt antog 2003. PGU:n ska bida till en rättvis och hållbar utveckling utan att biståndspengar tas i anspråk. Nu tas i stället biståndspengar i anspråk för stipendier, och biståndspengar kommer därmed att vara en del av finansieringen för svenska universitet och högskolor.

I dag skjuter staten till 160 miljoner till stipendier, varav ca 125 miljoner tas ur biståndsbudgeten.

I EU 2020, strategin för EU:s tillväxt, talas om Europas demografiska utveckling och behovet att locka till sig studenter och forskare från hela världen. De svenska avgifterna ligger knappast i linje med denna strategi.

Fel! Okänt namn på

I Universitetskanslersämbetets Årsrapport för universitet och högskolor 2013 som släpptes 31 maj kan man också under rubriken Internationellt läsa: ”... Till det kommer behovet av att rekrytera kvalificerad arbetskraft: genom att ta emot studenter kan mottagarlandet hoppas på att de som utbildar sig sedan stannar.”

Stockholm den 1 oktober 2013

Kerstin Engle (S)